

Jul 2025

Korte historier - til læsning i december.
Skrevet af elever på Venø Efterskole.

Julenatten

Af Frida Hald Madsen

Barnesilhuet, sneen daler udenfor.

Engle af blå glas dingler i vinduet, lever i skæret fra kaminen. Der skal gå noget tid, før at varmen vil lægge sig i bondehuset, så vi holder os ganske tæt. Din tyste nynnen holder knækkene fra brændeovnen ved selskab. Dine hænder er isnende, dine kærlige øjne vesterhavsgrå. Fingre, der kærligt løber igennem mit hår, fletter det tynde, gyldne.

“Tror du, at nissen har været her, bedstemor?” Håbet forlader min læber i en hvisken, øjne vidt opspærret. Du nikker, og de grå hårstrå danser i takt.

“Den må være krøbet tilbage på høløftet nu, kære. Nisser bryder sig ikke om voksne mennesker, de vil kun ses af dyrene”.

Gulvtæppet under mine strømpebukser er uldent, hunden ligger med hovedet på poterne. I vindueskarmen hviler nisser af trylledej, jeg betragter dem nysgerrigt.

“Snakker de med dyrene i stalden?” Du forseglefletningen med en lille sløjfe, og stryger pandehåret væk.

“Lad mig fortælle dig en historie om nissen på gården. Den har jo meget travlt, kan du forstå, for at nå rundt til alle på denne julenat.”

“Der findes mange forskellige slags nisser. Nogle er store, andre ganske små. Nogle nisser bor inde i byerne, de bevæger sig fra tag til tag, og rutsjer ned ad trappegelændere. Nisser kan have røde filthuer, men de kan også have grønne, dem kalder vi skovnisser. Der findes nisser med sylespidse tænder, nisser med pels og så mange flere, du nok slet ikke har hørt om. Du kender nok bedst til julenissen, sådan en gård-julenisse som alle eventyrene indeholder. Sådan en nisse har vi også her, og de kan blive rigtig gamle, kan du tro. Det vil ikke undre mig, hvis nissen, som besøgte os i nat, er den samme som den, der besøgte mig her, da jeg var en lille pige.

Natten havde sneget sig ned ad grusvejen, og ind i favnen på den hvidkalkede gård, da nissen vågnede. Udenfor staldens tynde vægge var verden mørk, dækket af sne. Nissen bor med de små mus oppe på høløftet. Sammen bevæger de sig tyst rundt til gårdens beboere. Først ned til hestene, der står i deres båse. Han stryger deres mule, hvisker til dem på hestesprog.

De vrinsker, da han fylder nyt halm i krybben. Fra sin hue stryger han sit nissekrydderi, og pludselig smager halmen af julen. Gran og kanel som et fint lag på det tørre korn.

“Kom!” piber musene.

De skynder på ham, for de har travlt denne nat. Musene og julenissen følges ad over til køerne, der står og gumler foder. Nissen smiler og hvisker, så kun køerne kan forstå. Ud fra sin bukselomme tager han en lille flaske. Fra flasken drypper et par dråber julemagi ned i køernes vand. Det spreder sig i et rødt fyrværkeri, og nu er det dejlig gløgg.

Små fodspor i sneen er alt, som de efterlader, da de besøger kaninerne og hønsene. Lidt julemagi giver han til hver en beboer. Fårene får et lille grantræ som de tygger i, gåsens sø er frosset til, så han kan skøjte og julenissen bygger en snemand, som kan holde den ensomme hund ved selskab. Til sidst er det kun gårdens mennesker, som han ikke har været hos.

“I bliver nødt til at tage tilbage på loftet, min kære mus, menneskene vil ikke blive glade for jeres besøg.” Før de når at protestere, lover han at medbringe lidt ost fra køkkenskuffen. Nissen vinker til dem, da de kryber tilbage til høloftet. “Vi ses snart,” lover han.

Mennesker bor anderledes end dyr. De har sofaer, havestuer og så tager de træer med indenfor. På deres træer hænger der glaskugler og stjerner. Nissen går forsigtigt forbi træet, gør store øjne i skæret fra den døende ild i kaminen. Han trisser op ad stuehusets trappe og ind ad en værelsesdør. I to korte senge sover en dreng og en pige. Pigens hår er flettet, og hendes arm dingle ned fra dynerne. På tåspidserne lister nissen hen til hende, hvor en umenneskelig stor sok hænger. Sokken bliver hurtigt fyldt med godter og gaver: Appelsiner, valnødder, bamser og slikstokke.

“Glædelig jul, barnlille” hvisker han på et sprog, som mennesker kan forstå.”

Stædige traditioner

Af Klara Maria Aagaard

Mennesket er måske det stædigste dyr, der nogensinde har eksisteret. Vi afviser alt det, der minder det mindste om nyt.

Tanken om en bil, der kører på harmløs elektricitet, er et skrækscenarie for mange. Og hvis ham, der sidder overfor os på bussen, har metal eller blæk diverse steder på kroppen, aktiveres krybdyrshjernens nyttige kæmpeller-flygt funktion.

Hvor vover de at foreslå noget anderledes?

Hvor vover han at se anderledes ud?

Men trods vores indbyggede frygt for det ukendte, finder vi mennesker os alligevel i hinanden, én enkelt gang om året. Den enkelte gang er, hvor alt er dækket af et blødt, hvidt lagen af frossent vand, og silkebløde sange snor sig ud af enhver radiostation.

Den enkelte gang er, hvor man ser et glimt af børnene inde i de grå, forkølede voksne, når julelysene oplyser gaderne med deres uforklarlige magi. Den enkelte gang er, hvor børnene kommer hjem med røde næser og smil, der strækker sig fra den ene pelsede ørevarmer til den anden. Den enkelte gang er, når vi ser vores mindre søskende krydse ønsker af i deres gavekataloger, ønsker, der er alt for store til deres små hænder.

Vi glæder os over gentagelserne, over det forudsigelige.

Derfor glædes vi over at se vores egen barnlige glæde i mindre børn, når de åbner de farverigt indpakkede papkasser. Vi glædes over at se vores forældre smide de trætte masker, der klistrer til deres ansigter resten af året, når de finder de gamle, grimme sweatere frem fra loftet. Vi glædes over at mærke, hvordan bekymringerne skubbes bagerst i baghovedet, når den første decemberdag ruller om hjørnet.

Stædighed er et af menneskets værste træk. Men vores traditioner havde ikke varet ved uden den.

Julehyggen

Af Signe Yuan Hansen

Træet står grønt og stolt,
inde i den varme stue, væk fra is og koldt.
Gaverne ligger klar til oppakning under de dybgrønne grene
og nu kan du spise alt det, du har lyst til, og tage en pause med at træne.
For i julen holder vi os mætte,
vi er sammen og sidder tætte
ved julemiddagen, hvor der bliver snakket og ernæret,
det er denne årstid, hvor mad er mest begæret.
Snemændene står ude og vinker,
imens sneryddernes lygter blinker.
Venø ligger i en fortrolig stilhed
men stadig fyldt med kærlighed.
Børnene kommer hjem til jul
og giver sig selv noget sul.
Pludselig bliver stilheden brudt af sang,
nogle stemmer er en smule ude af klang,
men det handler stadig om jul, herlighed, Jesus og romantik.
Efter sang og dans hører man revet gavepapir og tak fra dem, som fik.
Venøboerne hygger sig på den lille ø,
og frygter, sneen går i tøj,
det skulle den nemlig helst ikke.
Ligesom dem på gaden denne jul ikke burde tigge
de, der ville, burde have varme stuer ligesom os andre.
De burde være sammen og ikke være ude i sneen og vandre.
Men vi sender dem en varm tanke
og håber, deres hjerter bliver ved med at banke.

Uden titel

Af Maya Schultz Palbo

Maden bliver kold, og jeg er som en rotte kvalt i gift fra de mennesker, jeg levede af. Stearinlyset kaster en glød over mit spisebord, der mangler et ben. Der er revner i gulvet og i væggene, som om ingen har sat fod inde i det her hjem siden Jesus' genopstandelse. Han hænger på min væg, et evigt billede af min gråd, for han håner mig i min søvne. Han håner mig, når alle lys er pustet ud. Jeg er et billede af et kors, som aldrig blev sat på bakken, som aldrig blev til mere end et træ i en skov uden grene. Måske til næste år er jeg blevet til mennesket i stedet for dådyret på de våde veje. Måske til den tid er mennesker ikke så fattige, at det eneste, de har, er penge.

Lillejuleaften

Af Emma Møller Krog

Jeg retter på min lille røde hue med den lille snebold i enden, som passer til det kolde vejr udenfor, hvor de små snefnug hvirvler omkring i vintervinden og maler verden hvid. Jorden bliver dækket og giver en blød, knasende lyd fra sig, når den bliver betrådt. De små sidder foran den knitrende brændeovn og varmer sig i ildens gyldne gløder. Deres spidse ører stritter ud fra huen, og deres glade latter fylder rummet som sød musik.

De er lige kommet tilbage efter at have lavet deres sædvanlige små drillerier, som nok har bestået af at farve mælken i kulørte farver, bytte rundt på salt og sukker, eller putte nissehuer på bamserne, som ligger klar og venter i sengen. Venter på, at et lille barn kommer og holder om dem, selv iført en nissehue, som får hende fløjet til nissernes land, mens hun sover. Hvor hun dagen efter vil vågne og tro, at det hele var en virkelighedsfjern drøm,

men som er nissernes virkelighed.

Nissemor har sit forklæde dekoreret med julestokke og julekager på, og rører med den store træske i gryden med den hvide, grødede masse. Min mund løber næsten i vand ved tanken om den sødmefulde smag.

Lysetagerne på den røde og grønne dug er tændt, og ilden danser sin sædvanlige slingrende og hypnotiserende dans. På bordet står også en skål med pebernødder, som aldrig plejer at holde længe, men som heldigvis bliver fyldt op jævnlige.

I dag er det lillejuleaften. Jeg kan næsten mærke hele verden summe af spænding over den kommende aften fyldt med god stemning i fællesskab med familien. Flæskesteg, and og kartofler og alt det andet gode julemad, der bliver spist flere portioner af, selvom man blev mæt efter den første. Efterfulgt af jagten på den gyldne mandel blandt risalamanden med den søde kirsebærsovs, der også bliver taget af i store mængder. For ikke at glemme julekonfekten senere på aften, bestående af chokolade, juleskum, småkager og pebernødder. Vi vil kunne høre de klassiske julesange i færd med at blive sunget, på samme tid med dans rundt om grantræet fyldt med lys, kugler, hjerter, guirlander og den glitrende stjerne i toppen, for ikke at glemme de massevis af gaver gemt inde under træet; alt det, der gør et grantræ til et juletræ. Og så julemandens besøg med gaver og godt humør. Børnenes sprudlende latter og store skæve smil, der varmer hjertet. Deres glæde og grin, når de åbner gaven fra julemanden, og deres skuffelse, når han skal videre. Men julemagien forsvinder ikke med ham. Den vil blive ved med at hænge i luften.

Udenfor blinker ledestjernen om kap med stjernen på træet, og familien samler sig om hinanden ude i vinterkulden og stiller sig tæt sammen for at holde varmen, imens sneen falder om ørene på dem. De kigger på de glimtende stjerner og indånder den friske frosne luft, inden de bevæger sig tilbage ind i den varme, trygge stue.

Juleaften. Den bedste, mest vidunderlige og magiske aften på hele året.

Jeg klør lidt i mit hvide skæg og smiler med tanker på den snarlige aften. Jeg sidder i vores bløde skovgrønne lænestol og bladrer i bogen, der ligger foran mig på mit skød. Julemusikken strømmer ud af pladen og indhyller rummet i den forunderlige juleatmosfære, alt imens duften af den varme risengrød spreder sig. Det er blevet tid til at spise.

Uventede gaver

Af Ida Sandager Østersø

Rensdyr står og gumler, mens de bliver omsværmet af børn. Pebernødder og vaniljekranse bliver delt rundt af nissepiger. Bageriet på hjørnet dufter sødt af forskellige krydderier blandet med sukker. Endnu en plade friskbagte småkager bliver placeret i vinduet, idet endnu en ubagt kage bliver båret ud bagved.

Jeg står i vinduet med poser fra enhver butik i byen. Bog & idé, Matas endda Løvbjerg havde noget med gavepotentialer. Niecer, søstre og gamle venner skal vel også have gaver. Den nyeste indiske kogebog, der passer lige ind i verdenskortet af kogebøger, en guldring med en lille sten i midten, hudprodukter og meget mere krydsede jeg af fra tilsendte ønskelister. Nu er jeg tørstig og jeg er træt. En kop kakao skal der til. Sælgeren i kaffebaren på julemarkedet, placeret midt på strøget, spørger mig, om der må komme flødeskum i min kakao. Jeg takker ja, for selvfølgelig skal der da det! Jeg drikker den, mens jeg går rundt på det lille marked. Børn løber rundt med snebolde. Jeg sørger for ikke at blive ramt ved at sætte mig på en bænk lidt væk fra frontlinjen. Andre voksne har tænkt det samme. De sidder og snakker om arbejde. Hvor kedeligt. Min kakao slipper op til sidst og jeg får sådan lyst til brændte mandler, så det køber jeg også. Da jeg kommer tilbage til min udvalgte bænk, har nabobænken fået besøg. De små børn, der før var i krig med sne, sidder nu lige så stille med to æbleskiver hver. Flormelis, syltetøj, det hele. Samtalen har ændret retning og det er nu børnene, der snakker.

“Jeg ønsker mig en dinosaur!” råber den ene dreng. Jeg vil ha’ en enhjørning, bare en lille én,” siger pigen håbefuldt. Mødrene smiler og tørrer sukkerblanding af drengens kind. Jeg kan ikke undgå at smile. Selvom deres ønsker nok aldrig vil gå i opfyldelse, er de stadig så håbefulde begge to.

Efter lidt tid beslutter jeg mig for at vende hjem, så jeg putter de resterende mandler i lommen og samler de mange gaveposer op. På vej ud går jeg forbi de smilende børn og tilbage til bageriet, hvor jeg beslutter mig for at købe en pose småkager. En anden kunde er før mig. Han køber et par julehjerter. Han betaler og vender sig om. Han er en ældre mand

med en knaldrød læderjakke på. Den ligner Michael Jacksons læderjakke i musikvideoen til Thriller. Hans brune taske svinger lidt og jeg lægger mærke til to små nøgleringe; to små dyr i form af en dinosaur og en enhjørning. Jeg standser ham og glemmer helt den ventende sælger og mine småkager.

“Hvor har du dog fået de søde nøgleringe?” spørger jeg. Han er blank.

“Hva’ for nogle nøgleringe, jeg har ikke nogen af dem?” “Jo, dem på din taske...” Jeg kigger ned igen, men der hænger ingen nøgleringe på tasken.

Jeg blinker igen. Og igen. Og igen. “De var lige der!?”

Jeg peger på hans taske. “Er du sikker på, du ikke mener dem på din egen taske?” Han smiler sådan et smil, man kun får til jul. “Nej, sådan nogle har jeg ikke...” Hov! De hænger jo lige der. På min taske.

“Glædelig jul,” siger han med endnu et bedstefar-smil og fortsætter ud ad døren. Jeg følger efter, men han er væk. Jeg står i baglås i cirka to minutter, så bevæger jeg mig mod julemarkedet i stedet for hjem. Jeg skynder mig, ja, jeg løber nærmest. Da jeg ankommer, sidder de små børn stadig i skødet på deres mødre. Stadig med drømme og store smil.

“Undskyld,” siger jeg så sukkersødt som muligt. De kigger alle på mig med store øjne. “Ja?” “Her,” siger jeg med strakte hænder, en nøglering i hver hånd.

Børnene lyser op med store øjne.

“Glædelig jul!”

Jul på Granvænget

Af Vera Stanley Hörning

Det er december på Granvænget. En mørk og kold december i år, men det kan man ikke mærke på Granvænget og dets beboere. Næ, det skulle næsten kaldes Lysets Vej. Haverne er stopfyldte med julelys og lysende nisser og rensdyr og alt hvad man forbinder med jul. Dørene er prydet med julekranse, slikstokke er stukket hårdt ned i jorden langs stjerne op igennem haverne til husene, og langs med tagrenderne løber lange lyskæder, der giver et varmt skær på selv den måneløse nat. Der er ikke et øje tørt. Udenfor går folk forbi i en stjerneregn af sne. Med hue og vanter og halstørklæderne stukket godt op om ørerne og den røde næse, i deres varmeste dunjakker med lag på lag af trøjer og sweatre under. Børnene løber legende rundt i haverne, bygger snemænd og laver sneengle. I baggrunden står julekoret og synger og når børnene endelig er blevet trætte, kan de gå over til julevognen og købe æbleskiver med flormelis og marmelade. Det kan du få for én krone her på Granvænget. Og AL-LE er i godt humør. Selv de trætte og udmattede, der kommer hjem fra arbejde og skal skovle sne væk fra fliserne, har et smil på læben. Nu er det jul igen og de er i fuld gang med at bage småkager og lave konfekt og pakke gaver efter gaver ind. Der er noget i december. Noget helt specielt. Noget magisk. Måneden hvor folk bliver som forvandlede i tidsreisen. Bekymringer fordufter, den barnlige glæde vender tilbage og alle har lige lidt mere overskud end normalt. Nogle ville kalde det julefeber, men det er vel i bund og grund forkert at kalde det feber, når det er en positiv ting. Alle har i hvert fald fornemmelsen af, at det bliver en alletiders jul. I sengen ligger børnene og drømmer om at komme til julebal i nisseland, på loftet sidder nissen og gnægger, uopdaget, men fornemmet. Og gætt hvad nissen drømmer om. Det er risengrød, selvfølgelig. En hjemmelavet lun risengrød med sprød kanel og en lækker halvsmeltet smørklat på toppen. Nede i husene slikker flammerne lystigt op om de sodede vægge i pejsen, småkagerne står nybagte på køkkenbordet og tilsammen danner de en varm krydret duft af jul i huset. Misteltenen hænger håbefuldt under dørkarmen, håber det bliver året, hvor julens magi hjælper kærligheden på vej for de søde unge mennesker på Granvænget.

Juletræet, der selvfølgelig står som centrum i stuen, bidrager med en frisk duft af gran til huset. Det er pyntet til den store guldmedalje. Julekugler og julehjerter og alverdens små julesager pynter det ellers bare træ og gør det varmt og hyggeligt. Højt fra træets grønne top sidder også en funkende stjerne som symbolet på den mørke nat, hvor stjernen ledte de tre vise mænd fra Østerland mod den nyfødte lille Messias i Betlehem. Lige der i det dunkle, men let oplyste stuerum foran pejsen, sidder børnene om aftenen med en kop varm kakao med skumfiduser i hånden og ligner små nisser med nissehue på, mens deres forældre læser julehistorier højt for dem om nisser og julemandens værksted og hele decembers magi. I vindueskarmene brænder stearinlys langsomt ned i baggrunden og på spisebordet brænder lystigt også kalenderlyset, der dog må slukkes inden længe, så det ikke brænder for langt ned. Og sådan falder folk fra Granvænget i søvn om aftenen. Varmen fra pejsen stadig mærkbar, en dejlig fyldt mave af alt for mange julesmåkager og æbleskiver og med den svage lyd fra julekorets ”Dejlig er jorden” udenfor i baggrunden. Og så kan man spørge sig selv, hvor al denne julemagi på Granvænget kommer fra. Men det må være julehertets hemmelighed.

Juleleg: Se hvor mange julesange du kan finde gemt i teksten

Dem jeg husker bedst

Af Sofie Harbo Ibsgaard

De juleaftener, jeg husker bedst, er dem på øen. Den store ø, som ingen rigtig tænker på som en ø, da den er en så stor del af lille Danmark. Det er de juleaftener med familien samlet i det lille sommerhus, der rummer vores sjæl. Her har kærligheden vokset sig stor, vokset sig ud i alle hjørner og kanter, ind i væggenes tapet, og i de brune brædder. Her brænder pejsen, og radioen eller cd'en med Rikke Bruhn - Dreams Of Yesterday. Jeg har aldrig hørt sangene udenfor sommerhuset, men hvis en satte dem på lige nu, ville jeg med sikkerhed kunne synge med på de første mange. →

Det er her juletræet står uden sin pynt, fordi det pynter vi d. 24., imens vi venter på, at det bliver aften. Vi pynter den med alle de gamle julekugler, der er blevet samlet sammen igennem tidens løb. Julekugler fra 1950'erne, fra 1960'erne, 1970'erne, helt til nu, hvor de, jeg lavede i julegave for nogle år siden, også hænger på træet. Mine yndlings er de to aflange blanke, i en pink/lilla farve, og en anden i blå. De skinner, og det er de største ornament-er, der hænger på det lille famøse træ. De er nogle af de ældste julekugler, har jeg fået fortalt. Så hænger de der og skinner, og jeg beundrer dem, hver gang træet er i mit synsfelt.

Maleriet på forsiden er malet af Hans Morten og givet til Venø Efterskole ved indvielsen i 1997. Affotograferet af Jan Bendix.

www.venoe-efterskole.dk
Tillæg til VenøPosten, december 2025

(Der er 17 julesange gemt i teksten "Jul på Grandvænget")